

Ткаченко Л.Л., Лебедєва Н.М.

Лінгво-соціальний статус спангліша

Україна і світ: діалог мов і культур»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції Київського національного лінгвістичного університету, 30 березня-01 квітня 2016 р. –

К. : Вид. центр КНЛУ, 2016. – С. 424-426.

Своєрідність лінгвістичної ситуації в США полягає у тому, що, незважаючи на те, що іспанська мова є другою за поширеністю мовою в країні, соціальний статус англійської та іспанської мов не є рівноправним. Ця ситуація має і суто лінгвістичні наслідки. Оскільки основна сфера використання іспанської мови – це переважно побутове або неформальне професійне спілкування, іспанській мові в США в значній мірі притаманна монофункціональність, яка призводить до легкого зовнішнього впливу на неї. Хоча офіційна позиція влади США декларує рівноправність культур, звичаїв, традицій, мов національних меншин, на практиці спостерігається орієнтація на явне домінування ідеї їх асиміляції для подолання істотних відмінностей у культурі, релігії, расовій приналежності, національній ідентичності.

Спангліш (*Spanglish, espanglish, espaninglish, el Spanish broken, ingléspañol, ingleñol, espanglés, espanolo*) належить до явищ, викликаних мовними контактами, і є результатом взаємодії іспанської та англійської мов у прикордонних районах США, Мексики та Панами (звідси ще одна назва спангліш іспанською мовою – *jerga fronteriza* «прикордонний жаргон»). Спангліш інтерпретується як гібридна мова, як креольська мова, як мова міжнаціонального спілкування або ж як іспанський діалект, що сформувався на основі англійської мови.

Серед безлічі підвидів спангліша вирізняють нью-йоркський, домініканський, кубинський, техасько-мексиканський, спангліш злочинних зграй. Особливого поширення спангліш набув серед представників латиноамериканських діаспор у двомовних районах Нью-Йорка, Каліфорнії та інших північноамериканських штатів.

Спангліш є виявом мовного явища зміни коду (*code mixing, code switching*). Зміна коду відбувається у тому випадку, коли мовець використовує невелику кількість лексичних одиниць однієї мови на фоні переважаючої іншої мови. У реченнях на спангліші часто використовуються англійські слова, коли вони коротші за відповідні іспанські. Так, наприклад, для пуерто-ріканського спангліша характерно використання англійського слова *so*: *Tengo clase, so me voy*.

Іспанські слова, запозичені в англійську мову в останні десятиліття, – це в основному назви продуктів харчування, наприклад, таких як *taco, tapas, flan, enchilada* та *burrito*, а також деякі слова, пов'язані з мексиканською культурою, наприклад *piñata* та *machismo*. Однак англійські запозичення в іспанській мові є набагато чисельнішими завдяки тому, що у ХХ столітті англійська лексика широко проникла в іспанську мову внаслідок

економічного і науково-технічного розвитку англomовних країн, а також у результаті глобальної експансії масової культури США через кінематограф, радіо і телебачення, газетно-журнальні видання, комікси, перекладну літературу, товари широкого споживання і їх рекламу. В наш час комп'ютерні журнали, зокрема, іспаномовних країн, що рекламують нові комп'ютерні технології та Інтернет, часто вживають спеціальну англійську термінологію, тим самим вводячи в іспанську мову нові англiцизми. Деякі запозичені лексичні одиниці сфери бізнесу та технології, такі як *marketing*, *merchandising*, *rating*, *CD-ROM* та *flash* («спалах фотокамери») почали сприйматися іспанськими мовцями як споконвічні іспанські слова. Інші англiцизми, такі як *email* та *links*, існують поряд зі своїми іспанськими еквівалентами (*correo electrónico* та *enlaces*).

Якщо за основу класифікації запозиченої до спанглiша лексики прийняти ступінь її асиміляції в іспанській мові, як це пропонує для запозичень, зокрема, В.С. Виноградов [1], то можна виділити такі види:

1. Англiцизми-семантичні неологізми, для яких характерне перенесення значення з англійського слова на іспанське (запозичення-значення). Так, замість *pedagogía* використовується *educación*. В іспанській мові *aplicación* означає «застосування»; у спанглiші це слово набуло значення «заява (на вступ до школи, на прийняття на роботу)» і використовується замість іспанського слова *solicitud*.

2. Асимільовані англiцизми, які повністю зберігають англійську графіку, але отримали іспанську вимову. Слово *clutch* (вимовляється як «cloch») у спанглiші використовується замість іспанського слова *embrague*.

3. Асимільовані англiцизми, для яких характерна фонетична і графічна адаптація. Слово *norsa*, утворене від англ. *nurse*, використовується замість традиційного іспанського слова *enfermera*. *Laptopa* («ноутбук») утворено від англ. *laptop computer* [2].

4. Асимільовані англiцизми, які набули фонетичних, орфографічних і морфологічних ознак іспанського слова. На морфологічному рівні асиміляція стосується, у першу чергу, дієслів. Найчастіше дієслова спанглiшу, як і запозичення в іспанській мові взагалі, закінчуються на *-ear* і входять до дієслів першої дієвідміни: *chequear*, *parkear*, *potpear*, *clikear*, *cuquear*, *mailear* [2].

5. Неасимільовані англiцизми, які повністю зберегли англійську графіку і фонетику: *baby*, *honeu*, *OK*, *sexu*, *cool*, *rock*, *rap*, *appointment* тощо.

Деякі дослідники вважають спанглiш проміжним кроком між втратою іспанської мови та повноцінним впровадженням англійської. Інші дотримуються думки, що спанглiш – це нова мова, мова майбутнього, яка сприятиме міжнаціональному спілкуванню і взаєморозумінню. Так чи інакше, явище спанглiша є яскравим вираженням взаємопроникнення культур. Хоча стаття Дж. Еріхсена називається *Spanglish: English's Assault on Spanish* («Спанглiш: наступ англійської мови на іспанську»), сам автор вважає, що для іспанської мови спанглiш не несе загрози, зважаючи на кількість людей, для яких іспанська є рідною мовою [3].

Література

1. Виноградов В.С. Лексикология испанского языка. – М.: Высшая школа, 1994. – 192 с.
2. Diccionario de la lengua española. –Vigésima segunda edición// http://buscon.rae.es/draeI/SrvltConsulta?TIPO_BUS3@LEMA=chatear
3. Erichsen, Gerald. Spanglish: English's Assault on Spanish // <http://spanish.about.com/mbiopage.htm>